

A sztochasztika alapjai

4. feladatsor: véletlen változók

1. Egy fiókban három pár kesztyű van összekeveredve: az egyik pár fekete, a másik szürke, a harmadik piros. (A három pár kesztyű csak a színében különböző.) A fiókból egyesével elkezdjük kihúzni a kesztyűket úgy, hogy húzás előtt nem nézzük meg a kesztyű színét, és a kihúzott kesztyűket nem tesszük vissza a fiókba. Addig folytatjuk a húzást, amíg lesz két azonos színű kesztyűnk. Határozza meg annak a hat eseménynek a valószínűségét, hogy ehhez 1, 2, 3, 4, 5, illetve 6 kesztyű kihúzására lesz szükség, majd számítsa ki a húzások számának várható értékét és szórását!
2. Egy embernek n egyforma kinézetű kulcsa van, melyek közül pontosan egy nyitja az ajtót. Emberünk véletlenül választva sorra próbálja a kulcsokat addig, amíg a jó kulcs elő nem kerül. Jelölje X a szükséges próbálkozások számát. Adjuk meg X eloszlását, ha
  - (a) a kipróbált rossz kulcsokat mindig félreteszi;
  - (b) a kipróbált rossz kulcsokat sose teszi félre.
3. Egy szabályos érmét feldobunk egymás után háromszor. Jelölje X a dobott fejek és a dobott írások számának a különbségét. Határozzuk meg X eloszlását és eloszlásfüggvényét (készítsünk ábrát is)! Mi a valószínűsége, hogy X a $[-\sqrt{2}, \sqrt{2}]$ intervallumba esik?
4. Egy hallgató 26 tétel közül 16-ot jelesre tud, 8-at jóra, 2-t viszont csak közepesre. A vizsgatételek kiválasztásakor 26 tétel közül húz 1-et. Adjuk meg a kapott jegy értékének eloszlását, várható értékét és szórását!
5. Ötöslottón egy szelvényvel játszva határozzuk meg a találataink számának eloszlását!
6. Határozzuk meg az ötöslottón kihúzott legnagyobb szám eloszlását és várható értékét!
7. Száz alma közül tíz férges. Véletlenül kiválasztunk ötöt! Adjuk meg a férges almák számának eloszlását!
8. Egy urnában 101 golyó van, közülük pontosan három piros. A golyókat visszatevés nélkül egyesével kihúzzuk. Jelölje ξ a második piros sorszámát. Adjuk meg ξ eloszlását!
9. Mind a 4 pár különböző cipőmet az előszobában levő beépített szekrényben tartom. Az előszobában kiégett a villany, így sötétben keresgélve véletlenszerűen kivesszek 4 cipőt. Jelölje X a kivett összeillő párok számát! Adjuk meg X eloszlását, várható értékét és szórását!
10. Egy csomag francia kártyát megkevertünk, majd egyesével kihúzzuk a lapokat. Adjuk meg a második ász helyének eloszlását?
11. Bence addig rugdos egy labdát egy 10 m hosszú és 5 m magas háznak, amíg el nem talál egy ablakot. A házon két $2 \text{ m} \times 1,5 \text{ m}$ -es ablak van. Jelölje ξ az első ablakot találó rúgás sorszámát. Adjuk meg ξ eloszlását!

12. Két játékos 3 győzelemig tartó kő-papír-olló párbajt játszik. Tegyük fel, hogy mindkét-
ten minden menetben véletlenszerűen (egymástól és a korábbi mutatóktól függetlenül),
 $1/3 - 1/3 - 1/3$ eséllyel választják ki, hogy mit mutatnak. Adjuk meg a menetek számának
várható értékét!

13. Máté esténként sokszor belefeledkezik a játékba, emiatt többszöri felszólítás után sem
jön vacsorázni. Édesapja egyre nyomatékosabban szól, így annak a valószínűsége, hogy a
 k -adik felszólításra Máté abbahagyja a játékot, az $1 - 1/(k + 1)$, $k = 1, 2, \dots$. Adjuk meg
a szükséges felszólítások számának eloszlását és várható értékét!

14. Egy urnában van 20 piros és 30 fehér golyó. Húzzunk ki 20 golyót visszatevéssel!
Számoljuk ki a kihúzott piros golyók számának várható értékét és szórásnégyzetét!

15. Egy urnában van 20 piros és 30 fehér golyó. Húzzunk ki 20 golyót visszatevés nélkül.
Számoljuk ki a kihúzott piros golyók számának várható értékét és szórásnégyzetét!

16. Egy urnában egy piros és egy fehér golyó van. Visszatevéssel húzunk az urnából,
minden húzás után még egy piros golyót teszünk az urnába. Jelölje ξ annak a kísérletnek
a sorszámát, amikor először húztunk fehéret. Adjuk meg ξ eloszlását, várható értékét!

17. Egy városban 200 taxi közlekedik. Telefonon taxit rendelünk, és ha van szabad ta-
xi, akkor a központ a legközelebbit hozzánk küldi. Feltesszük, hogy a taxik egymástól
függetlenül, egyenletes eloszlás szerint helyezkednek el a városban, és mindegyik egymástól
függetlenül $2/3$ valószínűséggel foglalt. Továbbá egy taxi helyzete a városon belül független
attól, hogy foglalt-e vagy sem. Mennyi annak a valószínűsége, hogy a legközelebbi szabad
taxi 1 km-es körzetünkben legyen (mely nem nyúlik ki a városból), feltéve, hogy van szabad
taxi? A város területe $28,26 \text{ km}^2$.

18. Húsvétra dobta piacra a Kinder Meglepetés új, matematikusfigurákat tartalmazó Kin-
der tojásait. Átlagosan minden 4-edik tojás rejt matematikusfigurát. Aladár 10 Kinder
tojást kapott. Adjuk meg annak a valószínűségét, hogy Aladár matematikusfigurának
örülhet! Adjuk meg Aladár matematikusfigurái számának eloszlását, várható értékét!

19. Jelölje S_n n elem véletlen permutációja során a fixpontok számát. Határozzuk meg
 S_n várható értékét és szórását!

20. Kupongyűjtő probléma. Egy N különböző elemből álló sokaságból visszatevéses
mintát veszünk. Jelölje S_r azt a véletlen számot, ahány elemet kellett húznunk, hogy
kapjunk r különböző elemet. Határozzuk meg S_r várható értékét, szórását, majd adjunk
ezekre kezelhető aszimptotikus egyenlőséget.

21. Három, külsőre egyforma érmevel a fejdobás valószínűsége $1/4$, $1/2$, és $3/4$. Véletlen-
szerűen választunk egy érmét, és azzal az első fejig dobunk. Legyen ξ a dobások száma.
Adjuk meg ξ eloszlását és várható értékét!